

בית הנשיא

رئاسة الرئيس

OFFICE OF THE PRESIDENT

אות נשיא המדינה לגבורה אזרחית - תקנון -

רקע

"...ללמד שכל המאבד נפש אחת, מעלים עליו כאילו איבד עולם מלא; וכל המקיים נפש אחת, מעלים עליו כאילו קיים עולם מלא" (מסכת סנהדרין)

"כל אחד ואחד מחויב לחרף נפשו להציל את חברו מסכנה... וזהו מהלכות צבור לתקנת המדינה וטובת העם" (שו"ת ציץ אליעזר)

"כי רעות שכזאת לעולם לא תיתן את ליבנו לשכוח, אהבה מקודשת בדם את תשובי בינינו לפרוח" (הרעות, חיים גורי)

מתקפת הטרור האכזרית שאירעה ב-7 באוקטובר 2023, שמחת תורה ה'תשפ"ד, הייתה מהמאורעות הדרמטיים והמטלטלים ביותר בתולדות מדינת ישראל, עם השפעות חסרות תקדים הן על החזית והן על העורף. היא גבתה חיים של למעלה מ-1200 ישראליות וישראלים, בהם מאות מנשות ואנשי כוחות הביטחון, וכן אלפי פצועים ולמעלה מ-200 חטופות וחטופים שהוחזקו, ורובם עדיין מוחזקים, בידי מרצחי ארגון הטרור חמאס.

במלאת מאה ימים למלחמה התייחס נשיא המדינה יצחק הרצוג לאתגרי המערכה שהחלה בעקבות מתקפת הטרור, וכן לגילויי רוח הגבורה הישראלית, כשכתב: "מאה ימים חלפו מאז נעצרו החיים, קדרו השמים, ואנחנו, כולנו, נחשפנו ללבה רותחת ומזעזעת של טרור ושנאה תהומית, שניתכו עלינו.

מאה ימים של מלחמה שאין צודקת ממנה, ושל מבחן לאומה כולה. מבחן לאומץ הלב, לגבורה, לנחישות, לצדקת הדרך, לעוצמה, לערבות ההדדית, לאחדות, למחויבות שיש לנו כחברה ולערכים ולעקרונות המגדירים אותנו כאומה.

עוד נתאבל על זיו העלומים וחמדת הגבורה וקדושת הרצון ומסירות הנפש אשר נספו במערכה הכבדה. עוד נבכה על חייהם של רבים, רבים מידי, שנגזלו ביד אכזרית - קורבנות של אלימות מפלצתית ואנטישמית חסרת רסן. ועם זאת זוכרים אנחנו, שגם בשעות החשוכות ביותר, היינו עדים לתעצומות הנפש, הגבורה, החוסן והחמלה שבנו אותנו כעם. לרוח הישראלית האינסופית שמסרבת להישבר.

כוחות הגבורה של עמנו התפרצו בצורה מעוררת השתאות. "דור קדומים, עם נאָדָר בעָז, עתיק יומין", אשר גבורתו תיחקק בתולדות דברי הימים של ישראל. איש לא יוכל לעם שאלו הם בניו ובנותיו; איש לא יוכל לעם המלוכד והמאוחד שלנו".

גילויי הגבורה אליהם התייחס נשיא המדינה, ובעיקר אלה אשר נעשו על ידי אזרחים ישראלים מן השורה, אשר פעלו בזמן אמת תוך סיכון ממשי של חייהם, מתוך תחושה של אחדות גורל וערבות הדדית, ובמטרה להציל חיי אדם, הם העומדים בבסיס "אות נשיא המדינה לגבורה אזרחית".

לאורך ההיסטוריה של מדינת ישראל, כמו גם של אומות ומדינות רבות אחרות, נוצר נוהג של הענקת אותות, עיטורים וציונים לשבח לראויים לכך, בעיקר לאחר אירועים לאומיים מכוננים שהביאו עמם פעולות התעלות וגבורה מצד דמויות מופת. כך היה עת הוענק "אות גיבור ישראל" בתום מלחמת הקוממיות; כך היה בחקיקת "חוק העיטורים בצבא ישראל", לאחר מלחמת ששת הימים; וכך היה עת נוסד "אות הנשיא להתנדבות" (או בשמו המקורי "אות הנשיא למתנדב") על ידי נשיא המדינה אפרים קציר, לאחר מלחמת יום הכיפורים וכתוצאה מרוח ההתנדבות הישראלית יוצאת הדופן שהביאה עמה המלחמה הקשה.

אשר על כן, גם בזו הפעם, בשים לב לנסיבות הקשות מנשוא של מתקפת הטרור האכזרית והמסוכנת, ולגילויי הגבורה והערבות ההדדית שגילו אזרחים רבים, שסיכנו את חייהם ואף שילמו בחייהם לטובת הצלת נפשות אחרות, בחר נשיא המדינה לייסד מסגרת ממלכתית הולמת שתעלה על נס את הערבות ההדדית והגבורה של החברה הישראלית, ותשקף את הוקרתה של האומה לגיבורות וגיבורי ישראל הללו. הוקרה זו תמצא את ביטוייה בדמות "אות נשיא המדינה לגבורה אזרחית", אשר יבטא כבוד והוקרה למעוטריה, וחשוב לא פחות – ייתן כבוד, גאווה ותקווה לחברה הישראלית ולמדינת ישראל כולה.

בית הנשיא

رئاسة الرئيس

OFFICE OF THE PRESIDENT

אות נשיא המדינה לגבורה אזרחית - תקנון -

מבוא

"אות נשיא המדינה לגבורה אזרחית" (להלן: "האות") הוא אות גבורה המוענק על ידי נשיא מדינת ישראל למי שפעלו בגבורה יוצאת דופן תוך ערבות הדדית וחירוף נפש במטרה להציל חיי אדם. מטרתו של האות היא לבטא את הוקרת המדינה והעם למי שאינו/ה נמנה/ת עם כוחות הביטחון, המשטרה או הצבא, וגילה/תה גבורה יוצאת דופן או הפגין/ה אומץ לב יוצא דופן תוך ערבות הדדית וחירוף נפש במטרה להציל חיי אדם.

לצורך בחירת הזכאים לאות, נעזר הנשיא בוועדה מייצעת אשר ממליצה בפניו על המועמדים לקבלת האות. תקנון זה נועד להסדיר את דרכי הענקת האות.

הזכאים לקבלת האות

1. "אות נשיא המדינה לגבורה אזרחית" יינתן למי שגילה/תה גבורה יוצאת דופן או הפגין/ה אומץ לב יוצא דופן תוך ערבות הדדית וחירוף נפש במטרה להציל חיי אדם. ככלל, לא יהיה זכאי לאות מי שנמנה עם כוחות הבטחון, המשטרה או הצבא, זאת בשל קיומם של עיטורים ייעודיים עבור גופים אלה.
2. האות יוענק על פי החלטתו של נשיא המדינה לזכאים/ות, לאחר קבלת המלצתה של הוועדה המייעצת.
3. ניתן יהיה להעניק את האות גם לאדם שהלך לעולמו. כמו כן ניתן יהיה להעניק עיטור משותף ליותר ממועמד אחד בין אותו אירוע.

מועמדות לקבלת האות

4. כל אדם רשאי להציע מועמדים ומועמדות לקבלת האות. לא תתאפשר הגשה עצמית של יחידים.
5. בקשה להגשת מועמדות לקבלת האות תוגש בצירוף הפרטים הנדרשים, בהתאם למועדים שיפורסמו על ידי בית הנשיא, על גבי הטופס בקישור שלהלן:
<https://govforms.gov.il/mw/forms/CivilHeroism@president.gov.il#!personalInformation1>
6. הגשת מועמדות לקבלת האות תהיה מנומקת, תכלול את סיפור הגבורה המלא ותלווה בפרטים מאמתים (כגון: תצלומים, עדויות, ומסמכים). תשומת הלב כי לצורך אימות סיפורי הגבורה, נעזר בית הנשיא בגורמי מחקר אשר יאשרו את נכונות הפרטים המצוינים בבקשות המועמדים לקבלת האות ויהיו רשאים לפנות לגורם הממליץ ו/או לעדים ו/או לאחרים על מנת לאשר את נכונות הפרטים אשר צוינו בבקשה.
7. מודעה על האפשרות להגשת מועמדות לקבלת האות (להלן: "המודעה") תפורסם בכלי התקשורת ובאתר האינטרנט של בית הנשיא. המודעה תכלול פרטים ליצירת קשר ולעיון בתקנון זה.
8. נשיא המדינה וחברי הוועדה המייעצת יהיו רשאים להציע מועמדות ומועמדים לקבלת האות. על מועמדות שיוצעו על פי סעיף זה יחולו כל הוראות תקנון זה ובכלל זה הוראת סעיף 1 לתקנון זה, למעט הוראות סעיף 5 לתקנון זה.

ריכוז הבקשות בחינתן ואימותן

9. מנכ"ל בית הנשיא ימנה אחד/ת מעובדי בית הנשיא לממונה על האות, אשר ת/ישמש גם כרכז/ת הוועדה המייעצת.
10. בקשות להגשת מועמדות לקבלת האות יבחנו ראשית ע"י הממונה על האות בליווי הלשכה המשפטית, לצורך בדיקת קיומם של כלל הפרטים, הצורך בהשלמות והגשת הבקשה בהתאם לתקנון זה.
11. לאחר בדיקת הבקשות כאמור בסעיף 10 לעיל, יועברו הבקשות לבחינת הוועדה המייעצת.
12. בטרם תמליץ הוועדה המייעצת לנשיא המדינה על רשימת הזכאים באות, יבצעו גורמי מחקר, איתם יתקשר בית הנשיא, בדיקה מקצועית לצורך הנחת תשתית עובדתית לסיפור הגבורה המתואר.

בית הנשיא

رئاسة الرئيس

OFFICE OF THE PRESIDENT

אות נשיא המדינה לגבורה אזרחית - תקנון -

הוועדה המייעצת

- נשיא המדינה ימנה את חברי הוועדה המייעצת ואת יושב ראש הוועדה המייעצת.
- הוועדה המייעצת תורכב מאנשי ציבור, מחקר, משפט, ואנשי כוחות הביטחון לשעבר, אשר אחד מהם יכהן כיושב ראש הוועדה המייעצת.
- מספר חברי הוועדה המייעצת לא יפחת מחמישה ולא יעלה על תשעה ויהיה אי זוגי.
- חברי הוועדה המייעצת יחתמו על טופס התחייבות להימנע מניגוד עניינים.

דרכי עבודתה של הוועדה המייעצת

- בהמלצתה על הענקת האות תשקול הוועדה המייעצת את כלל היבטי מעשה הגבורה (לרבות חירוף הנפש, אומץ הלב והמאמץ הנפשי והפיזי הנדרש לביצוע המעשה).
- הוועדה המייעצת תהא רשאית לקבוע לעצמה נהלי עבודה פנימיים שיסייעו בידה למלא את תפקידה, מעבר להוראות תקנון זה, ובלבד שלא יסתרו את הוראות תקנון זה.
- הוועדה המייעצת רשאית לבצע את עבודתה באמצעות ועדות משנה.
- דיוני הוועדה המייעצת וועדות המשנה יהיו חסויים.
- יו"ר הוועדה המייעצת ינהל את ישיבות הוועדה המייעצת ויקבע את סדר יומה.
- ההחלטה על המומלצים לקבלת האות על ידי נשיא המדינה תתקבל על ידי הוועדה המייעצת ברוב דעות. במקרה של שוויון קולות תכריע הצבעתו של יו"ר הוועדה המייעצת. המלצתה של הוועדה המייעצת להענקת האות תהא מנומקת ותימסר לנשיא המדינה.
- בישיבות הוועדה המייעצת ישתתפו הממונה על מתן האות בבית הנשיא ונציגת הייעוץ המשפטי, אשר להם לא תהא זכות הצבעה.
- במסגרת בחינת המועמדות, רשאית הוועדה המייעצת לפנות לכל גורם בבקשה לקבלת פרטים נוספים או מסמכים לאימות נימוקי הבקשה, כן רשאים הם לבקש חוות דעת, המלצות וכיו"ב. כן תהיה רשאית הוועדה המייעצת או מי מטעמה לזמן את המועמדים או גורמים אחרים הנזכרים בבקשת המועמדות לראיון אישי בפניה.

שונות

- האות יוענק על ידי נשיא המדינה בבית הנשיא או במקום אחר בהתאם לשיקול דעתו.
- הממונה על האות בבית הנשיא אחראי להודיע למועמדים על החלטת נשיא המדינה.
- עד לפרסום הרשמי של החלטת נשיא המדינה, חייבים הכל, לרבות מקבלי האות, חברי הוועדה המייעצת ועובדי בית הנשיא לשמור על סודיות ההחלטה.
- תקנון זה יפורסם באופן קבוע באתר האינטרנט של בית הנשיא.